

PedPilots - Vodič za samostalno učenje za nastavnike

2024-1-HU01-KA220-SCH-000250549

Finansira
Evropska unija

PedPilots – Obuka za nastavno osoblje

Jedinica za učenje 12.

Zašto je vredelo? – Procena i refleksija nakon međunarodnog programa mobilnosti

SRB

„Finansirano sredstvima Evropske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne odražavaju nužno zvanične stavove Evropske unije ili Fondacije Tempus. Ni Evropska unija, ni nadležni organ koji dodeljuje sredstva ne mogu se smatrati odgovornima za njih.”

12 poglavlja našeg radnog lista dostupna su na web-stranici projekta, gdje se mogu besplatno preuzeti i koristiti. Preporučujemo Genially kao digitalni nastavni resurs koji se može koristiti samostalno.

<https://www.pedpilot.eu/>

<https://view.genially.com/6885f7076f6692a268885f03>

12. Zašto je vredelo? – Procena i refleksija nakon međunarodnog programa mobilnosti

Uvod

Završetak međunarodnog programa mobilnosti ne predstavlja samo kraj jednog putovanja, već može biti i početak vrednog procesa učenja – ukoliko se svesno osvrnemo na iskustva, izvršimo vrednovanje i izvedemo zaključke. Refleksija i procena omogućavaju da prepoznamo šta je funkcionisalo dobro, sa kakvim smo se izazovima susreli i šta bismo ubuduće uradili drugačije. Ova nastavna jedinica ima za cilj da Vama, kao nastavniku, pomogne da svesnije obradite iskustva stečena tokom međunarodnog programa mobilnosti – ne samo u odnosu na sopstveni nastavni rad, već i na razvoj učenika i celokupnu uspešnost programa. Refleksija nije samo osvrt, već i orijentir: pomaže u planiranju budućih programa mobilnosti, njihovoj realizaciji i u ličnom stručnom razvoju. U ovoj nastavnoj jedinici kroz pitanja, primere i praktične zadatke sistematski ćemo Vas voditi kroz proces vrednovanja – jednostavno, jasno i podsticajno.

Ciljevi

- obrada doživljaja i izrada izveštaja
- diseminacijske aktivnosti (deljenje i širenje iskustava)
- razvijanje refleksivnog pristupa (obrada pitanja: „Zašto je vredelo?”)
- identifikovanje mogućnosti za budući razvoj

Vreme predviđeno za nastavnu jedinicu

90 minuta

Ishodi učenja

- planiranje pedagoških procesa i refleksija u vezi sa njihovom realizacijom (diferencijacija, motivacija, vannastavne aktivnosti)
- posvećenost i profesionalna odgovornost za sopstveni razvoj (samorefleksija, saradnja sa drugima, stručna kooperacija, planiranje budućeg rada)

Nastavni materijal kroz praktične vežbe

I. Uvodna razmatranja – početna pitanja

Pre izrade konkretnih zadataka, pokušajte da odgovorite na sledeća pitanja na osnovu dosadašnjeg iskustva i znanja:

- Šta za Vas znači „uspešan” međunarodni program mobilnosti?
- Kako možete proceniti šta su učenici naučili – ne samo u pogledu znanja, već i u pogledu ličnog rasta?
- Šta nastavnik pratioc može da nauči iz ovog procesa?

II. Situacione vežbe

Pročitajte naredne tri situacije i izaberite jednu. Zatim rešite zadatke koji se odnose na izabranu situaciju i odgovorite na postavljena pitanja.

1. situacija: Učenici jedva žele da govore

Na prvom času povratne refleksije samo nekoliko učenika deli svoje utiske. Ostali deluju nezainteresovano, ne obraćaju pažnju – neki čak koriste telefone.

1. zadatak:

Kako biste stvorili okruženje u kome se učenici rado i iskreno otvaraju? Da li biste mogli da upotrebite neki drugi metod, a ne samo razgovor? Koji? Zašto?

Predlozi

Refleksija zasnovana na ličnim iskustvima pomaže učenicima da se povežu i podstiče iskrene odgovore.

1. Pripremite jednostavan, ali efikasan alat kao što je „pakovanje misli“ (kratka pitanja na papiru, kartici ili digitalno).

Primer pitanja:

- Koji je bio najzanimljiviji trenutak?
- Šta je nešto što bi uradio/la drugačije?

2. Omogućite učenicima da najpre samostalno odgovore pismeno, tako da svako ima priliku da se izrazi.
3. Nakon toga započnite zajednički razgovor i kroz deljenje doživljaja omogućite da se čuje glas svakog učenika.

2. situacija: Jedan učenik kaže: „Meni ovo ništa nije dalo.”

Jedan učenik ovako sumira svoje iskustvo:

„Bilo je lepo, ali ne osećam da sam išta naučio. Samo su bili programi i neki ljudi.”

2. zadatak:

Kako reagujete? Kako biste mogli da pomognete učeniku da sam uoči šta je poneo iz iskustva? Možete li mu navesti primer nečega što je naučio, a da toga nije svestan?

Predlozi:

Kada učenici reflektuju sopstvena iskustva, postepeno postaje dostupno dublje razumevanje.

1. Započnite razgovor pitanjima koja pomažu učeniku da dublje razmisli:
„Zašto misliš da nisi išta naučio?”
„Šta ti je bilo najzanimljivije?”

2. Povežite ga sa ličnim iskustvom:

„Da li je bio trenutak koji ti je promenio način razmišljanja ili odnos prema nečemu?”

3. Ohrabrite ga da poveže iskustvo sa konkretnim učenjem:

„Da li si se lakše snašao u nepoznatoj situaciji?”

„Da li si upoznao nove ljude i vežbao komunikaciju?”

4. Zajedno napravite kratku pisanu refleksiju:

Učenik neka navede:

- šta je bilo novo,
- šta ga je iznenadilo,
- šta bi mogao da primeni ubuduće.

3. situacija: Učenici se posvađaju tokom prezentacije projekta

Učenici pripremaju zajednički izveštaj, ali nastaje rasprava: ko je koliko uradio i „ko je kome pokvario rad”. Atmosfera postaje napeta.

3. zadatak:

Šta biste učinili? Kako rešiti konflikt tako da iz njega proistekne učenje, a ne traženje krivca?

Predlozi:

Razvijanje komunikacionih veština i zajedničko učenje pomaže da učenici prihvate rad jedni drugih i bolje sarađuju.

1. Zamolite ih da svaki učenik kaže šta je on lično doprineo projektu.
2. Ocenite pojedinačne doprinose i ohrabrite svakoga da prizna rad drugog.
3. Vodite razgovor u maloj grupi o tome kako bi mogli da postignu da svaki učenik podjednako učestvuje u radu i šta su naučili iz zajedničkog rada.

III. Planiranje povratnih aktivnosti

U nastavku možete pročitati niz aktivnosti koje se mogu koristiti za planiranje časa povratne refleksije.

npr. Nacrtaj najnezaboravniji trenutak! ili Formuliši u jednoj reči: šta ti je ovo putovanje dalo?

Grupna obrada:

- rad u grupama: Šta je bilo najteže? Šta smo naučili jedni od drugih?
- vizuelna sredstva: izrada plakata, mape doživljaja, dnevnika utisaka

Zajednička evaluacija:

- pomoću pitanja: Šta je najbolje što si doneo/la kući – ne u koferu?
- refleksione kartice, poređenje „pre – posle“

Zatvaranje, refleksija nastavnika:

- **Recite šta ste vi videli, šta ste u njima prepoznali! Postavite pitanje: Šta biste sada uradili drugačije?**

1. zadatak

Isplanirajte kako biste vodili jedan čas od 45 minuta za povratnu refleksiju sa učenicima!

Dalji predlozi za obradu učeničkih iskustava:

U nastavku možete pročitati o dodatnim aktivnostima koje su usmerene na otkrivanje i obradu iskustava.

Dnevnik utisaka:

Zamolite učenike da vode dnevnik u kome će svakog dana zapisivati šta im se dopalo, šta im se nije dopalo i kako se osećaju.

Kakva biste pitanja postavili tokom pisanja dnevnika?

Refleksione kartice: Pripremite refleksione kartice sa pitanjima koje svaki učenik dobija, a koje može koristiti za obradu iskustava iz međunarodnog programa mobilnosti. Primeri: Koja je najvažnija stvar koju ste naučili? Zašto je važna ta stvar koju ste naučili?

Grupni razgovor: Nakon što su svi zapisali svoja iskustva, organizujte grupni razgovor. Svaki učenik treba da dobije mogućnost da podeli šta je „doneo kući“.

Grupna SWOT-analiza: Održite završni refleksivni razgovor sa učenicima. Tokom razgovora popunite sledeću SWOT tabelu.

Snage Slabosti Mogućnosti Pretnje/Rizici

2. zadatak: Koju biste od gore navedenih oblika aktivnosti koristili? Zašto?

U vezi sa izborom aktivnosti mogu se primeniti sledeća refleksivna pitanja:

- Koje vrste učenika najviše profitiraju od međunarodnog programa mobilnosti?
- Kada se kod učenika zaista osvesti ono što su naučili – na licu mesta ili tek kasnije?
- Kako biste mogli da pomognete da iskustvo ne ostane „jednokratna uspomena“, nego da se pretvori u stvarni napredak?
- Kako biste Vi kao pedagog obradili ono što ste doživeli?
- Kako možete da pomognete da svaki učenik izrazi ono što je doživeo?

IV. Orijentiri u slučaju stručne prakse

Ako međunarodna mobilnost istovremeno predstavlja i stručnu praksu, formulišu se drugačiji ciljevi. O tome možete da čitate u nastavku.

1. Praćenje stručnog razvoja

Iskustva stečena tokom međunarodnog programa mobilnosti ključna su ne samo sa stanovišta ličnog, već i stručnog razvoja. Učenicima treba pružiti mogućnost da svoja

iskustva procene i sa stručnog aspekta, a pedagozi treba da im pomognu da prepoznaju šta mogu „poneti kući” iz stručne prakse.

Pitanja:

- Koje konkretne stručne veštine su učenici usvojili tokom međunarodnog programa mobilnosti? Primeri: veštine stranog jezika, rešavanje problema, timski rad, komunikacijske veštine, tehničke veštine itd.
- Kako možete da pomognete učenicima da stečena stručna znanja primene u budućnosti?

Stručni dnevnik (primer: prilog 1): Zamolite učenike da beleže iskustva stečena tokom prakse prema sledećim aspektima:

- O čemu su najviše naučili?
- Koji je bio najveći izazov tokom prakse?
- Kako su rešili ove izazove?
- Kako mogu da iskoriste ovo znanje u svojoj budućoj karijeri?

2. Povratna informacija i razvoj

Za učenike je neophodno da tokom prakse dobijaju redovne povratne informacije o svom radu. Nastavnici treba da pomognu učenicima da konstruktivno koriste primljene povratne informacije za unapređenje svog stručnog razvoja.

Pitanja:

- Kako učenici mogu da prikupe povratne informacije o svojoj praksi?
- Na koji način možete da im pomognete da procene primljene povratne informacije i primene ih na sopstveni razvoj?

Kartice sa povratnim pitanjima (primer: prilog 2): Pripremite povratna pitanja koja učenici mogu koristiti za procenu svoje stručne prakse:

- Šta je pozitivno uticalo na Vaš rad?
- U kojim oblastima osećate da ste napredovali tokom prakse?
- Šta biste uradili drugačije sledeći put?

3. Usklađivanje ličnog i stručnog razvoja učenika

Za učenike je neophodno da iskustva stečena tokom stručne prakse povežu sa svojim ličnim razvojem. Možete im pomoći da, na osnovu svojih iskustava, postavite nove ciljeve i rade na njihovom ostvarivanju.

Pitanja:

- Kako možete da pomognete učenicima da rezultate stručne prakse procene i sa stanovišta ličnog razvoja?
- Kako učenici mogu da postavite nove ciljeve za budućnost na osnovu svojih iskustava?

Mapa razvoja (primer: prilog 3): Mapa razvoja pomaže učenicima da razmisle o tome kako su se njihove veštine razvile i kako su stručna iskustva oblikovala njihove planove o karijeri.

Definisanje stručnih ciljeva: Zamolite učenike da postavite konkretne stručne ciljeve za budućnost, uzimajući u obzir iskustva stečena tokom međunarodnog programa mobilnosti. Pomozite im u planiranju koraka za postizanje ovih ciljeva u narednim mesecima.

Stručna samoprocena: Zamolite učenike da na kraju prakse urade samoprocenu. To može biti upitnik koji im pomaže da razmisle o tome kako su napredovali stručno i koje veštine još treba da razvijaju.

Prezentacija praktičnih projekata: Pripremite zadatke koji pomažu učenicima da predstavite rad obavljen tokom stručne prakse. Tako će imati mogućnost da reflektuju svoja stručna iskustva i podele sa grupom kako su doprineli uspehu projekta.

V. Rezime

- Refleksija nakon međunarodnog programa mobilnosti ne odnosi se samo na obradu ličnih iskustava, već i na praćenje i procenjivanje stručnog razvoja.
- Važno je da učenici prepoznaju značaj veština stečenih tokom prakse i da razumeju kako ih mogu iskoristiti u budućnosti.
- Refleksija i povratna informacija pomažu učenicima da praksu pretvore u zaista korisno stručno iskustvo koje može doprineti njihovoj kasnijoj karijeri.

Prateći materijali

<https://tk.hu/palyazatok/10084/munkanaplo-a-szuksegszeru-jo>

Proverite svoje znanje

1. Šta znači „uspešan” međunarodni program mobilnosti prema tekstu?
 - a) Samo poboljšanje školskih rezultata.
 - b) Lični, socijalni i obrazovni napredak istovremeno.
 - c) Samo uživanje u putovanju u inostranstvo.
2. Kako možete motivisati učenike ako ne žele da govore o međunarodnom programu mobilnosti?
 - a) Dati jednostavna, pokretačka pitanja, na primer: Koji je bio najzanimljiviji trenutak?
 - b) Ignorirati ih, možda će se umoriti od ćutanja.
 - c) Uvesti obavezan izveštaj uz kazne.

3. Koji je cilj toga da učenici najpre odgovore na pitanja u pisanom obliku?
 - a) Da samo odlični učenici dobiju reč.
 - b) Da svako može da podeli svoje misli podjednako.
 - c) Da učenici utroše vreme sami.

4. Šta treba da uradi nastavnik ako učenik kaže: Meni ovo ništa nije dalo?
 - a) Reći mu da greši i pokušati ga ubediti.
 - b) Pomoći mu dubljim pitanjima da sam otkrije svoje iskustvo i učenje.
 - c) Zanimariti njegovo mišljenje.

5. Kako se može rešiti konflikt kada se učenici posvađaju oko zajedničkog projekta?
 - a) Zamolite svakog učenika da kaže šta je doprineo projektu i vrednujte rad.
 - b) Izabrati „krivca” i izgrditi ga.
 - c) Razdvojiti ih i dati im da rade pojedinačno.

6. Koji povratni alati pomažu u obradi iskustava?
 - a) Refleksione kartice, dnevnik iskustava, grupni razgovori.
 - b) Samo nastavnik govori o iskustvima.
 - c) Kazne za one koji ne podele iskustvo.

7. Koje vrste učenika najviše imaju koristi od međunarodnog programa mobilnosti?
 - a) Samo odlični učenici.
 - b) Svi učenici, posebno oni otvoreni za lični i stručni razvoj.
 - c) Samo oni koji govore strani jezik.

8. Zašto je refleksija važna nakon međunarodnog programa mobilnosti?

- a) Da učenici obrade iskustva i uče iz njih.
 - b) Samo zato što je nastavnicima obavezna.
 - c) Da bi se kaznili učenici koji nisu bili aktivni.
9. Koje stručne veštine učenici mogu usvojiti tokom međunarodnog programa mobilnosti?
- a) Samo strani jezik.
 - b) Strani jezik, rešavanje problema, timski rad, komunikacijske i tehničke veštine.
 - c) Samo tehničko znanje.
10. Kako nastavnik može pomoći da refleksija postane kontinuirani deo učenja?
- a) Da je tretira kao jednokratnu, obaveznu aktivnost.
 - b) Da integriše refleksiju u svakodnevni proces učenja i stalno je podstiče.
 - c) Da na kraju programa održi samo jedan kratak razgovor.

Ključ za rešavanje

1. b) Lični, socijalni i obrazovni napredak istovremeno.
Obrazloženje: Uspešan međunarodni program mobilnosti ne znači samo poboljšanje obrazovnih rezultata, već i lični i socijalni razvoj učenika.
2. a) Dati jednostavna, pokretačka pitanja, na primer: Koji je bio najzanimljiviji trenutak?
Obrazloženje: Jednostavna pitanja pomažu da se učenici otvore i lakše podele svoja iskustva.
3. b) Da svako može da podeli svoje misli podjednako.
Obrazloženje: U pisanom obliku svaki učenik ima jednake šanse da se izrazi, uključujući i one koji se teže otvaraju u usmenom razgovoru.

4. b) Pomoći mu dubljim pitanjima da otkrije svoje iskustvo i učenje.
Obrazloženje: Dublja pitanja pomažu učeniku da prepozna koje mogućnosti za učenje su postojale u njegovim iskustvima.
5. a) Zamolite svakog učenika da kaže šta je doprineo projektu i vrednujte rad.
Obrazloženje: Ovo podstiče preuzimanje odgovornosti i razvoj timskog rada, dok istovremeno pomaže u razjašnjavanju situacije.
6. a) Refleksione kartice, dnevnik iskustava, grupni razgovori.
Obrazloženje: Ovi alati podržavaju obradu iskustava i zajedničko učenje.
7. b) Svi učenici, posebno oni otvoreni za lični i stručni razvoj.
Obrazloženje: Međunarodni program mobilnosti pruža široke mogućnosti razvoja, ne samo najboljim učenicima.
8. a) Da učenici obrade svoja iskustva i uče iz njih.
Obrazloženje: Refleksija pomaže u svesnom razumevanju iskustava i ličnom razvoju.
9. b) Strani jezik, rešavanje problema, timski rad, komunikacijske i tehničke veštine.
Obrazloženje: Međunarodni program mobilnosti razvija kompleksne veštine, ne fokusira se samo na jednu oblast.
10. b) Da integriše refleksiju u svakodnevni proces učenja i stalno je podstiče.
Obrazloženje: Redovna refleksija doprinosi dubljem i trajnijem učenju.

Izvori

https://erasmusplusz.hu/jol_megirt_munkanaplo_kriteriumai_vet.pdf

<https://tk.hu/palyazatok/10084/munkanaplo-a-szuksegszeru-jo>

https://erasmus.martinjanos.hu/images/doksi/Tanuloi%20mobilitas/11%20munknap_farkasl.pdf

<https://da->

kocsis.cms.intezmeny.edir.hu/uploads/Panczel_Balazs_Tanuloi_munkanaplo_3_het_1_9b057fc4b2.pdf

https://www.erasmusplus.nl/sites/default/files/2025-02/Erasmus%2B_toolkit_spreads.pdf